

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

רע"א 26-01-81376 אחים ואחיות לנשק - למען הדמוקרטיה נ' ערוץ יהודי ישראלי
בע"מ ואח'

לפני כבוד השופט אלי ברנד

מבקשת אחים ואחיות לנשק – למען הדמוקרטיה
ע"י ב"כ עוה"ד עמית מור ויותם שמיר

נגד

משיבים
1. ערוץ יהודי ישראלי בע"מ
2. אריאל אדרי
3. יורם כהן
4. שמעון הללי
5. נעמי רחליס
ע"י ב"כ עו"ד יגאל דנינו

פסק-דין

1. לפני בקשת רשות ערעור על החלטת בית משפט השלום בראשון לציון (כב' השופט רפי ארניה) שניתנה במסגרת ת"א 31114-11-24 ביום 3.12.25, בגדרה דחה בית המשפט בקשה של המבקשת לפי סעיף 10 לחוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965 (להלן: "החוק") למתן צו שיורה למשיבים לפרסם תיקון והכחשה לפרסומים הכלולים בכתב התביעה ושלגביהם הודו (ובהמשך אתייחס למחלוקת ביחס להיקף ההודיה הנטענת) שמקצת ממה שפורסם בהם אינו אמת.

רקע

2. המשיבה 1 היא חברה המפעילה ערוץ טלוויזיה המוכר בשם "ערוץ 14" ובעלת המניות בחברה המפעילה אתר מרשתת בשם "עכשיו 14" (להלן: "אתר המרשתת"), המשיב 2 הוא מנכ"ל המשיבה 1, המשיב 3 הוא העורך הראשי בה והמשיבים 4-5 הם כתבים.

המבקשת היא עמותה המקיימת פעילויות שונות בזירה הציבורית ובעלת נוכחות בשיח הציבורי.

3. ברקע הדברים, מספר פרסומים שפרסמו המשיבים הנוגעים לפרשה בה היה מעורב, על-פי הנתען, בכיר במבקשת, ואלה הם:

א. ביום 16.9.24 פרסמו המשיבים (זולת המשיב 4) באתר המרשתת של המשיבה 1 שני פרסומים הנושאים את הכותרת "אלמוג כהן חושף: החשוד בסיוע למרגל – בכיר בצבא מ'אחים לנשק", ובגוף הפרסום נאמר כי "הסגן אלוף שלקח את המרגל מאחד מבסיסי צה"ל לפיקוד דרום וסייע לו, הוא מוכר לציבור ומשתייך לארגון השמאל 'אחים לנשק'".

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

רע"א 81376-01-26 אחים ואחיות לנשק - למען הדמוקרטיה נ' ערוץ יהודי ישראלי
בע"מ ואח'

לאחר תחילת ההליך תוקנה כותרת הפרסום ונאמר בה: "אלמוג כהן חושף: הסא"ל שלקח את המרגל לבסיס פיקוד דרום – בכיר מ'אחים לנשק" ומן המשפט המובא לעיל בגוף הכתבה נמחקו המילים "וסייע לו".

ב. באותו יום פרסמו המשיבים 3-1 פרסום נוסף באתר המרשתת האמור תחת הכותרת "ח"כ אלמוג כהן חושף פרטים חדשים על פרשת הריגול: "סגן האלוף שלקח את המרגל לפיקוד דרום, הוא ממובילי אחים לנשק".

ג. באותו יום פרסמו המשיבים 3-1 פרסום נוסף בערוץ ה-youtube של המשיבה 1 פרסום שאף אליו הוצמדה הכותרת "אלמוג כהן חושף: החשוד בסיוע למרגל – בכיר בצבא מ'אחים לנשק". לאחר תחילת ההליך תוקנה כותרת הפרסום ונאמר בה: "אלמוג כהן: הסא"ל שלקח את המרגל לבסיס פיקוד דרום – ממובילי 'אחים לנשק'".

ד. ביום 25.10.24 פרסמו המשיבים 4-1 באתר המרשתת של המשיבה 1 פרסום תחת הכותרת "אלמוג כהן: המרגל מפיקוד דרום גרם לדחיית הכניסה הקרקעית לעזה" בו נכלל המשפט "המרגל מפיקוד דרום, בכיר באחים לנשק". בעקבות מכתב ששלחה אליהם המבקשת ביום 27.10.24, הסירו המשיבים מן הפסקה האחרונה בפרסום את המשפט המצוטט לעיל.

ה. ביום 31.10.24 פרסמו המשיבים (זולת המשיב 4) פרסום באתר המרשתת של המשיבה 1 תחת הכותרת "מכרו את גורל ישראל תמורת כסף: כך פעלו 21 מרגלים למען איראן" ובו נכללו הדברים הבאים: "כזכור, מעט לאחר פרוץ המלחמה נכלא ונחקר בכיר בפיקוד דרום בחשד למסירת מידע שאיפשר לעזתים לבצע את טבח השבעה באוקטובר. כבר למעלה משנה עברה ושמו עדיין אסור פרסום. חבר הכנסת אלמוג כהן, שעוסק בפרשייה החמורה חשף כי הוא חבר בארגון השמאל 'אחים לנשק'". במהלך ניהול ההליך הסירו המשיבים מן הפרסום את המשפט הקושר את המבקשת לפרשת הריגול.

ו. ביום 3.11.24 פרסמו המשיבים (זולת המשיב 4) באתר המרשתת של המשיבה 1 פרסום בו נאמר, בין היתר, כך: "לפי אלמוג, בפרשייה החמורה שאסורה בפרסום, הודלף בשיחת פלאפון מידע על מיקום חטופים ובכירים בחמאס. זאת על ידי אדם ששמו מוכר בציבור הישראלי וכפי שאמר בעבר משתייך לארגון השמאל המתיימר לקרוא לעצמו 'אחים לנשק'". במהלך ניהול ההליך הסירו המשיבים מן הפרסום את המשפט הקושר את המבקשת או מי מטעמה לפרסום על הדלפת המידע.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

רע"א 81376-01-26 אחים ואחיות לנשק - למען הדמוקרטיה נ' ערוץ יהודי ישראלי
בע"מ ואח'

בהתייחס לכל השינויים שנעשו בפרסומים במרוצת הזמן לא עדכנו המשיבים את המבקשת על ביצועם, לא פרסמו את דבר התיקון או הבהרה לפרסום המקורי בפרסום נפרד, לא פרסמו התנצלות כלשהי ולא ציינו בצד הפרסומים את תאריכי עדכוניהם או את עצם ביצוע העדכונים.

4. בכתב ההגנה המתוקן שלהם טענו המשיבים כי המרגל המדובר אכן הגיע לבסיס פיקוד דרום עם קצין מילואים בדרגת סגן אלוף ושניהם נכנסו יחדיו לבסיס – טענה שלשיטתם היא אמת ואף המבקשת אינה מכחישה; כי ח"כ אלמוג כהן חשף שאותו קצין הוא חבר בכיר ב"אחים לנשק"; כי הפרסומים בהם נאמר שהנאשם (להבדיל ממי שעימו הגיע לבסיס) הוא חבר ב"אחים לנשק" מקורם בשגגה וטעות אנוש אשר תוקנה; כי במכתבה של המבקשת הופנו אך ורק לפרסום אחד (פרסום ד') שתוקן על-ידם מיד; וכי רק מכתב התביעה למדו לדעת שלפרסום האמור היו פרסומים עוקבים (Follow Up) ואז תוקנו גם פרסומים אלה.

כאמור לעיל, בהמשך ולאחר הגשת הבקשה לצו לפי סעיף 10 לחוק תוקנו גם פרסומים א'–ג', חרף העובדה שבכתב ההגנה נטען כי הם נכונים.

5. לא אאריך בטענות הצדדים באשר למטרה הנטענת על-ידי המבקשת והמוכחשת על-ידי המשיבים בפרסומים אלה והקשרם הרחב יותר, שאינן נדרשות לצורך בחינת הטעון הכרעה בהליך שלפני, ודי אם אומר שהמבקשת הרחיבה את היריעה וטענה לפרסומים מכוונים שתוקנו בהחבא והמשיבה טענה כי מדובר בהדהוד של פרסומים קודמים שבכלי תקשורת אחרים פורסמו ביתר הבלטה ועוד כהנה וכהנה.

6. במסגרת ההליך העיקרי בבית המשפט קמא טענה המבקשת כי מדובר בפרסומים המהווים לשון הרע ועתרה לסעדים שונים ובהם פיצויים כספיים, הסרת הפרסומים מכל אתר בו פורסמו וכן חיוב המשיבים לפרסם תיקון, הכחשה והתנצלות כלפיה.

מנגד, בפי המשיבים טענות הגנה שונות כנגד התביעה, ובהן – כי מדובר בתביעת השתקה; כי עילת התביעה חסרת יסוד או גבולית; כי דרישת הפיצוי של המבקשת מופרזת וחסרת בסיס; וטענות הגנה שונות על-פי סעיפים 13-15 לחוק.

בצד כתב ההגנה הגישו המשיבים בקשה לסילוק התביעה על הסף בגדרה הוסיפו טענות מספר כנגד התביעה, ובהן:

- i. העדר יריבות, בנימוק שהפרסומים מתייחסים לקצין ולא למבקשת ואין בהם משום לשון הרע כלפיה;
- ii. חוסר תום-לב;

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

רע"א 81376-01-26 אחים ואחיות לנשק - למען הדמוקרטיה נ' ערוץ יהודי ישראלי
בע"מ ואח'

- iii. מאחר שהמבקשת ועמותה נוספת התפצלו מעמותה בשם "אחים לנשק" ולשתיהן שמות דומים ומקור אחד לא ניתן לייחס את הפגיעה אל המבקשת;
- iv. מדובר בתביעה בררנית;
- v. התביעה מהווה ניצול לרעה של הליכי משפט.

הבקשה לצו לפי סעיף 10 לחוק והחלטת בית המשפט קמא

7. במסגרת רשימת בקשותיה עתרה המבקשת למתן צו לפי סעיף 10 לחוק אשר יורה למשיבים, כבר בשלב הדיוני המוקדם בו מצוי היה ההליך, למחוק את הפרסומים שלטענתה הם פרסומים דיבתיים ולפרסם תיקון והכחשה שלהם בכל ערוצי הפרסום והתקשורת שלהם, בהיקף ובמידה שפורסמו הפרסומים מלכתחילה, זאת לאחר שלטענת המבקשת בעצם התיקונים שביצעו המשיבים יש לראות הודאת בעל-דין וכן מאחר שגם בכתב ההגנה קיימת לטעמה הודאת בעל-דין.

8. המשיבים, מנגד, התנגדו לטענות המבקשת וטענו כי אין להיעתר לבקשה על בסיס פרשנות סעיף 10 לחוק בשל העובדה שתיקון הפרסומים אינו מהווה הודאת בעל-דין וגם כתב ההגנה הכולל טענות הגנה שונות לצד האמירה כי נפלו שגגות בחלק מן הפרסומים אינו ניתן להגדרה כהודאת בעל-דין כדרישת הסעיף.

עוד טענו המשיבים כי גם בשל טענותיהם בדבר העדר היריבות עם המבקשת, העדר העילה למבקשת באשר הפרסומים אינם מהווים לשון הרע כלפיה ובשל טענות ההגנה הנוספות שבפיהם כנגד הסעדים המבוקשים בתביעה אין מקום להיעתר לבקשה.

9. הבקשה נדונה בבית המשפט קמא במסגרת ישיבת קדם המשפט הראשונה שקיים ובסיומה נקבע כי החלטה תינתן בהמשך.

ביום 3.12.25 נתן בית המשפט קמא את החלטתו ביחס לבקשה זו ודחה אותה, היא החלטה נושא בקשת רשות הערעור שלפני.

אעיר כי באותה החלטה עסק בית המשפט קמא גם בבקשה נוספת אך עניינה לא הובא לפני במסגרת בקשת רשות הערעור, שעל-כן לא תידון כאן.

10. אביא את נימוקי בית המשפט קמא להחלטתו, ובשים לב לעובדה שמדובר בנושא שלא נדון רבות בפסיקה, אביאם כלשונם (ההדגשות לסוגיהן במקור):

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

רע"א 81376-01-26 אחים ואחיות לנשק - למען הדמוקרטיה נ' ערוץ יהודי ישראלי
בע"מ ואח'

יסעיף 9(א) לחוק קובע:

"נוסף לכל עונש וסעד אחר רשאי בית המשפט, במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע, לצוות –

(1) על איסור הפצה של עותקי הפרסום המכיל את לשון הרע או על החרמתם; צו החרמה לפי פסקה זו כוחו יפה כלפי כל אדם שברשותו נמצאים עותקים כאלה לשם מכירה, הפצה או החסנה, גם אם אותו אדם לא היה צד למשפט; ציווה בית המשפט על החרמה, יורה מה ייעשה בעותקים שהוחרמו;

(2) על פרסום תיקון או הכחשה של דבר המהווה לשון הרע או על פרסום פסק הדין, כולו או מקצתו; הפרסום ייעשה על חשבון הנאשם או הנתבע, במקום, במידה ובדרך שיקבע בית המשפט."

ואילו סעיף 10 לחוק קובע כי:

"הודה הנאשם או הנתבע שמקצת הדברים שפורסמו יש בהם לשון הרע או שמקצתם אינם אמת, רשאי בית המשפט, בכל שלב משלבי הדיון לפני מתן פסק הדין, לצוות על פרסום של תיקון או הכחשה לאותם הדברים כאמור בסעיף 9(א)(2)"

הנה כי כן, השאלה היא מהי משמעות הביטויים "הודה" ו-"לשון הרע" המופיעים בסעיף 10 לחוק. לטעמי, המונח "הודה" הינה הודיה שלמה ומלאה של הנתבע ולא כזו אשר עשויה להילמד מהנסיבות.

זאת ועוד.

לשיטתי, הביטוי "לשון הרע" המופיע בסעיף 10 לחוק אינו מתייחס אך לכך שהפרסום עצמו עולה כדי "לשון הרע" בהתאם להוראת סעיף 1 לחוק, אלא גם להגנות, ולמעשה להיעדר הגנות.

כלומר, לשיטתי, על מנת שבית המשפט יתן צו ביניים בהתאם לסעיף 10 לחוק, לא די בכך שהנתבע הודה במפורש שהפרסום הנידון (או חלקו) עולה כדי לשון הרע כלפי התובע, אלא נדרש שהוא יודה אף בכך שאין לו הגנות מפני התביעה בהקשר הפרסום, כך שלמעשה כל שנותר לבית המשפט לדון הוא בשאלת הסעדים להם זכאי התובע, הנובעים מהפרסום הנדון.

הטעם לכך הוא כי פרסום תיקון או הכחשה לפירסום יכולים להתקיים רק במציאות משפטית בה שאלת האחריות לפרסום אינה שנויה במחלוקת. שהרי אם יש לנתבע הגנה מפני התביעה, וזאת אף אם הביטוי הנידון עולה לכשעצמו לכדי לשון הרע, אין הצדקה עניינית לחייבו לפרסם תיקון או הכחשה.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

רע"א 81376-01-26 אחים ואחיות לנשק - למען הדמוקרטיה נ' ערוץ יהודי ישראלי
בע"מ ואח'

זאת ועוד, סעיף 10 לחוק הינו למעשה סעד ביניים, המתייחס למקצת הפרסום, סעד הכרוך בטבורו לסעד העיקרי הנקוב בסעיף 9(א)(2) לחוק, אשר עשוי להינתן רק לאחר בירור המשפט בכללותו, לרבות שאלת קיומן של הגנות לנתבע.

מעת שהסעד העיקרי עשוי להינתן רק בסוף המשפט, דהיינו, לאחר בירור תחולת ההגנות, הרי שהאפשרות שסעד הביניים יהיה רחב ממנו, ולמעשה מתייחס רק לשאלת היות הפרסום עולה כדי "לשון הרע", נחזה להיות בלתי מתקבל על הדעת, ואינו מתיישב עם ההלכות הידועות בעניין היחס שבין סעדים זמניים לבין סעדים עיקריים.

וכפי שהעיר כב' השופט א' שטיין בפרשת רע"א 8721/21 מכללת באקה נ' המועצה להשכלה גבוהה (2021) – הוראת חוק זו מהווה אינדיקציה ברורה לכך שבתובענות שעניינן לשון הרע אין, ככלל, מקום לצווי-עשה זמניים. בראי האמור לעיל, התוצאה המתחייבת היא שיש לדחות את הבקשה."

בקשת רשות הערעור

11. המבקשת לא השלימה עם החלטת בית המשפט קמא והגישה ביחס אליה את בקשת רשות הערעור שלפני, בגדרה חזרה על טענותיה בבקשה המקורית אך הוסיפה וביקשה לחדד ולטעון כי שגה בית המשפט קמא מן הטעמים הבאים, שאביא בקצירת האומר:

א. סעיף 10 לחוק מאפשר להעניק את הסעד עוד בטרם בירור ההליך עד תומו על-מנת לצמצם את נזקי הנפגע.

ב. בשל לשונו ותכליתו הייחודית של סעיף זה וכוונת המחוקק בעת שנחקק די בעובדה שהמשיבים הודו בכך שמקצת הפרסומים אינם אמת – כפי שאכן עשו המשיבים דכאן – ואין צורך בבירור מלא של טענות הגנתם, ופרשנות בית המשפט קמא את הוראת הסעיף נוגדת את לשונו ותכליתו ואף את פסיקת בתי המשפט ביחס אליו ומרוקנת אותו מתוכן.

ג. הבקשה התייחסה אל כלל הפרסומים הכלולים בתביעה, שכולם תוקנו בסופו של דבר, ולא רק לפרסום אחד אליו התייחס בית המשפט קמא.

ד. ההסתה נגד המבקשת ואנשיה גוברת עד כדי סכנה לשלומם ורק התיקון המבוקש יביא לעצירתה, כך שיש הצדקה למתן רשות ערעור וקבלת הערעור גופו חרף העובדה שטרם הסתיים ההליך.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

רע"א 26-01-81376 אחים ואחיות לנשק - למען הדמוקרטיה נ' ערוץ יהודי ישראלי
בע"מ ואח'

כפועל יוצא מן האמור, עתרה המבקשת לקבלת הבקשה, למתן רשות ערעור ולקבלת הערעור עצמו ובהתאם למתן צו ביניים שיורה למשיבים "לפרסם תיקון והכחשה לפרסומים" ולחייב את המשיבים בהוצאות ושכ"ט עו"ד.

12. המשיבים התנגדו לבקשת רשות הערעור, כאשר גם הם חזרו על טענותיהם מן ההליך קמא שלא אפרט שנית, והוסיפו וטענו את שיובא להלן בקליפת אגוז:

א. בקשת רשות הערעור מהווה ניסיון נואל למחיקת פרסומי אמת.

ב. ערכאת הערעור אינה נוטה להתערב בהחלטות הערכאה הדיונית ביחס לסעדים זמניים, ובמיוחד שעה שנדחתה בקשה לצו עשה זמני שהוא סעד שאינו ניתן על נקלה ושבעתיים במסגרת תביעות לשון הרע.

ג. הסעד הזמני זהה לסעד העיקרי ואף רחב הימנו, מאחר שבתביעה העיקרית לא באה העתירה למחיקת הפרסומים.

ד. בשל חריגותו, הסעד שמקנה סעיף 10 יינתן רק מקום בו אין מחלוקת עובדתית או משפטית ביחס לעצם ביצוע העוולה ולכל היותר נותרה מחלוקת בעניין הנזק, בעוד שבענייננו מחלוקת שונות נטושות בין הצדדים ועומדות להם טענות הגנה שבפיהם.

ה. המאזן בין הזכות לשם טוב והזכות לחופש ביטוי מובילה למסקנה שיש להעדיף סעד של פיצוי כספי בתום ההליך, אם תעבור המבקשת את כל המשוכות הנדרשות על-מנת לזכות בו.

משכך, עתרו המשיבים כי הבקשה תדחה תוך חיוב המבקשת בהוצאותיהם ושכ"ט עו"ד.

13. להשלמת התמונה טרם הכרעה אציין כי התקיים דיון בבקשת רשות הערעור במעמד הצדדים ובא-כוחם, במהלכו – מעבר לשמיעת טיעוניהם בהרחבה ומענה לשאלות שהפניתי אליהם – עשיתי ניסיון להביא את הצדדים להסכמה שתייתר את ההכרעה ואולי אף את ההליך קמא בכללותו במטרה להרבות שלום וקירוב לבבות ולצמצם מחלוקות שאינן הכרחיות והצדדים אף הודיעו כי יבחנו את ההצעות ויודיעו תוך שבעה ימים אם עלה בידיהם להגיע להסכמה, אך למרבה הצער הניסיון לא צלח והצדדים לא הגיעו לעמק השווה, ועל-כן באה עת ההכרעה בבקשה גופה.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

רע"א 81376-01-26 אחים ואחיות לנשק - למען הדמוקרטיה נ' ערוץ יהודי ישראלי
בע"מ ואח'

כבר עתה אעיר כי טענת המשיבים כאילו הסעד המבוקש רחב מן הסעד שהתבקש בתביעה העיקרית, בה לא התבקשה מחיקת הפרסומים, אינה יכולה להתקבל שעה שבבקשת רשות הערעור לא התבקש סעד זה אלא רק "לפרסם תיקון והכחשה לפרסומים".

דיון והכרעה

14. אחר שעיינתי עיין היטב בטיעוני הצדדים בכתב ובעל-פה ובהחלטת בית המשפט קמא על נימוקיה, באתי לכלל מסקנה כי אכן נפלה שגגה בהחלטת בית המשפט קמא בעטייה יש ליתן למבקשת רשות ערעור, לדון בבקשה כבערעור ולקבל את הערעור, ואנמק.

15. סעיף 41(ב) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, קובע כי רשות לערער על "החלטה אחרת" תינתן רק אם "שוכנע בית המשפט כי אם הערעור על החלטה יידון במסגרת הערעור על פסק הדין ולא באופן מיידי, יהיה בכך כדי להשפיע באופן ממשי על זכויות הצדדים או שעלול להיגרם לצד להליך נזק של ממש, או שעלול להתנהל הליך מיותר או בדרך שגויה", ובהתאם קבע בית המשפט העליון כי רשות ערעור על "החלטה אחרת" תינתן "רק במקרים החריגים בהם המתנה לתום ההליך תסב נזק בלתי הפיך לצדדים או לניהול הליך מיותר או שגוי" (רע"א 3823/24 רילטקס סוכנויות בע"מ נ' דלתא גליל בע"מ (2.6.2024) פסקה 13, וההפניות שם).

בנסיבות המקרה שלפני אני מוצא כי מאחר שיש ממש בטענות המבקשת – בהן אדון להלן – הרי שהעיכוב הניכר בהכרעה ביחס לסעד המבוקש על-ידה עד תום ההליך יהיה בו כדי לגרום לה נזק של ממש, בשל העובדה שהיה בפרסומים שפורסמו ביחס אליה בערוצי תקשורת פומביים ורבי תפוצה שמפעילים המשיבים כדי להביא לזיהוי המבקשת עם פגיעה בביטחון מדינת ישראל, שהיא מן העבירות החמורות האפשריות ובמיוחד בעיצומה של מלחמה מהקשות שידעה המדינה, באופן המצדיק מתן רשות ערעור כבר עתה מבלי להמתין למועד מתן פסק הדין בהליך העיקרי.

א. פרשנות סעיף 10 לחוק

16. מטעמי נוחות ולשם הקלה על הדיון אשוב ואביא את סעיף 10 לחוק כלשונו, כאשר אפנה תחילה את שימת הלב לכך שכותרתו היא "צו ביניים", ועתה לסעיף גופו:

"הודדה הנאשם או הנתבע שמקצת הדברים שפורסמו יש בהם לשון הרע או שמקצתם אינם אמת, רשאי בית המשפט, בכל שלב משלבי הדיון לפני מתן פסק הדין, לצוות על פרסום של תיקון או הכחשה לאותם הדברים כאמור בסעיף 9(א)(2)"

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

רע"א 81376-01-26 אחים ואחיות לנשק - למען הדמוקרטיה נ' ערוץ יהודי ישראלי
בע"מ ואח'

ציינתי את כותרת הסעיף מאחר שייתכן שגם בה יש כדי לסייע בפרשנות הסעיף, כפי שאראה להלן.

17. עיון בלשון הסעיף מלמד כי כתנאי להענקת הסעד הכלול בו הוא כולל:

(א) את עצם הדרישה להודיה;

(ב) את תוכן ההודיה הנדרשת לשם הענקת הסעד הקבוע בו, קרי, הודיה – "שמקצת הדברים

שפורסמו יש בהם לשון הרע או שמקצתם אינם אמת";

(ג) את העובדה שלהבדיל מסעדים אחרים בחוק זה ניתן להעניק סעד זה "בכל שלב משלבי הדיון

לפני מתן פסק הדין";

(ד) את טיבו של הסעד שניתן להעניק על-פיו – "לצוות על פרסום של תיקון או הכחשה לאותם

הדברים כאמור בסעיף 9(א)(2)".

18. נקל להבין כי הדרישה להודיה חיונית מאחר שמדובר בסעד שניתן להעניק בכל שלב משלבי ההליך

לפני מתן פסק הדין, כאשר בשגרה ניתן סעד זה רק לאחר השלמת הבירור העובדתי או לאחר הודיה

בכל היסודות הטעונים הוכחה לשם קבלת התביעה בהליך אזרחי או הרשעה בהליך פלילי.

ברי כי אם תנאי להענקת הסעד הקבוע בסעיף זה היה השלמת בירור ההליך לא היה הדבר מתיישב

עם תכליתו הייחודית של הסעיף – להעניק סעד "בכל שלב משלבי הדיון".

עתה יש לברר במה בדיוק על הנתבע או הנאשם להודות על-מנת שיוכל בית המשפט להעניק את

הסעד הגלום בסעיף זה.

לשון הסעיף מלמדת כי אין הכרח בכך שההודיה תתייחס לכל הדברים שפורסמו כלפי הנפגע

במלואם ודי בכך שתעסוק ב"מקצת הדברים", וביחס לתוכן ההודיה מצביע המחוקק על שתי

אפשרויות – הראשונה היא שהמפרסם יודה בכך ש"מקצת הדברים" שפורסמו "יש בהם לשון

הרע", והשנייה היא שהמפרסם יודה בכך ש"מקצת הדברים" שפורסמו "אינם אמת".

בין שתי האפשרויות בהן עוסק הסעיף יש הבדל לשוני ניכר, שכן הקביעה כי דברים שפורסמו

מהווים "לשון הרע", המוגדרת בסעיף 1 לחוק, מצריכה בחינה של משמעות הפרסום בעיני הקורא

הסביר על-פי אמות מידה אובייקטיביות תוך מתן משקל לתוכן, להקשר ולמכלול נסיבות המקרה

(ראו למשל רע"א 812/23 עמותת חוזה חדש נ' ח"כ מיקי (מכלוף) זוהר (30.5.2023) פסקה 18

לפסק-דינו של כבי' השופט (כתוארו אז) נועם סולברג. בקשה לדיון נוסף ביחס לפסק-דין זה נדחתה

בדנ"א 4973/23 ח"כ מיקי (מכלוף) זוהר נ' עמותת חוזה חדש (11.10.2023)).

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

רע"א 26-01-81376 אחים ואחיות לנשק - למען הדמוקרטיה נ' ערוץ יהודי ישראלי
בע"מ ואח'

להבדיל מן האמור, הקביעה ש"מקצת הדברים" שפורסמו "אינם אמת" על בסיס הודיה אינה דורשת כל הכרעה פרשנית נוספת שכן די בכך שהעובדה כי מקצת (ולאו דווקא כל) מה שפורסם אינו אמת אושרה על-ידי הנתבע, ועל-כן אין נדרש בירור נוסף לשם הקביעה בדבר אמיתות הדברים, הא ותו לא!

ודוק, להבדיל מן הקביעה שפרסום מהווה לשון הרע המקימה את הזכות לכלל הסעדים הקבועים בחוק (כפוף, כמובן, לבחינת ההגנות השונות), אין הקביעה שמקצת הפרסום אינו אמת, כשלעצמה, מקנה לנפגע סעד כלשהו על-פי החוק זולת הסעד המוגבל הקבוע בסעיף 10.

לפיכך, גם התוצאה של הודיה זו על-פי סעיף 10 לחוק – דהיינו, הסעד של פרסום תיקון או הכחשה, שמידת פגיעתו במפרסם פחותה במידה ניכרת מסעד הפיצויים הניתן להענקה רק בתום ההליך – מוליכה למסקנה שמשמעות ההודיה הנדרשת לשם הענקת הסעד הקבוע בסעיף 10 שונה מכפי שפרש אותה בית המשפט קמא ודי בהודיה שמקצת ממה שפורסם אינו אמת ללא צורך בבחינת ההגנות, מסקנה המתיישבת גם עם לשון הסעיף כאמור לעיל.

19. בדנ"א 2121/12 פלוני נ' ד"ר אילנה דיין אורבך, פ"ד סז(1) 667, 870 (18.9.2014) בפסקה 12 לפסק-דינו של כב' השופט (כתוארו אז) יצחק עמית, כחלק מדעת הרוב (להלן: "עניין דיין"), נאמר בזו הלשון (שינוי הגופן מצוי במקור, ההדגשה בקו תחתון שלי):

"יכול הטוען לטעון כי פרק ב' לחוק, הוא פרק הסעדים, חל רק מקום בו נקבעת אחריותו של הנתבע לפרסום הפוגע, ובהיעדר אחריות אין סעד של תיקון או הכחשה. אלא שהשאלה אם פרסום מסוים מהווה לשון הרע נבחנת במנותק מהשאלה אם יש לדחות את התביעה. בעוד שקבלת התביעה מאפשרת לבית המשפט לפסוק פיצוי, הרי שלכאורה, סעיפים 9 ו-10 אינם מותנים בקבלת התביעה. לשון הרע לחוד והטלת אחריות לחוד. כך, לדוגמה, המחוקק שולל את זכות התביעה הפרטית בסעיף 4 לחוק מקום בו פורסם "לשון הרע על חבר בני אדם או על ציבור כלשהו שאינם תאגיד" ...

בדומה, יכול שנתבע יודה כי יש בדברים שפורסמו משום לשון הרע, אך יטען לתחולתה של אחת מהגנות סעיף 15 לחוק. במקרה כאמור, בית המשפט רשאי להורות על פרסום של תיקון במסגרת סעיף 10 לחוק, גם לפני מתן פסק הדין, על אף שיייתכן כי בפסק הדין הסופי ייקבע כי הנתבע אינו אחראי. מה עוד, שמיקומו של פרק הסעדים בחוק הוא לפני פרק ג' שעניינו בפרסומים מותרים ובהגנות הפוטרים את הנתבע מאחריותו."

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

רע"א 81376-01-26 אחים ואחיות לנשק - למען הדמוקרטיה נ' ערוץ יהודי ישראלי
בע"מ ואח'

בהמשך דבריו מציע כב' הנשיא עמית כך :

"להבדיל מדופא שגרם בטעות, שאינה מגעת כדי התרשלות, למותו של המטופל, הרי שבמקרה של עיתונאי ששגה, אך עומד בדרישות תום הלב האובייקטיבי והסובייקטיבי, המעוות יוכל לתקון בדרך של פרסום הבהרה ותיקון טעות. בדרך זו יש כדי להקהות את החשש מפני דחיקת רגלה של האמת לטובת הגנת "העיתונות האחראית" במסגרת סעיף 15(2), ומפני הידרדרות הנורמות באמצעי התקשורת."

20. הגיונם של דברים אלו מורנו, בניגוד לקביעת בית המשפט קמא, כי לצורך הענקת הסעד שמקנה סעיף 10 לחוק אין הכרח שהנתבע "יודה אף בכך שאין לו הגנות מפני התביעה בהקשר הפרסום", אלא ההפך הוא הנכון – ניתן להעניק את הסעד שמקנה סעיף זה גם מקום בו חרף הודייתו בהיות הפרסום או מקצתו לשון הרע טוען הנתבע להגנות שונות.

אבהיר מיד כי הדברים לא נאמרו בפסק הדין באופן סופי ופסקני וכב' הנשיא עמית אף מעלה אפשרויות נוספות ושיקולים כנגד פרשנות זו, ובהם שיקולי יעילות דיונית ומדיניות כאשר הדברים מתייחסים בעיקר לסעיף 9(2) (שם, פסקה 13), אולם דומה בעיני כי פרשנותו התכליתית של סעיף 10 העולה בקנה אחד גם עם לשונו מוליכה למסקנה כי כוונת המחוקק בסעיף זה לא הייתה להתנות את הענקת הסעד בשלילת כל ההגנות האפשריות – שמשמעה ניהול ההליך עד-תום וממילא ריקון סעיף 10 מתוכנו – אלא הענקת הסעד כבר בשלב מוקדם יותר של ההליך אם מונחת לפני בית המשפט הודיה ברורה, כאשר אין נדרשת הודיה בכל יסודות עולת לשון הרע אלא רק בכך ש"מקצת הדברים" שפורסמו "אינם אמת".

כאן המקום להדגיש כי דברי כב' הנשיא עמית בעניין דיין נשענו גם הם על הודיה שיש בפרסום משום לשון הרע, וגם בהתייחס לאפשרות זו – שהיא דרישה מחמירה יותר מאשר ההודיה שמקצתם אינם אמת – הציג את פרשנותו המובאת לעיל, ונראה כי האפשרות הנוספת הקיימת בסעיף והמסתפקת בהודיה ש"מקצת הדברים" שפורסמו "אינם אמת" מובילה ביתר בהירות למסקנה כי לשם הענקת הסעד הגלום בסעיף 10 אין הכרח בבחינת ההגנות הנטענות על-פי פרק ג' לחוק.

21. כאמור, עיון בנימוקי בית המשפט קמא מלמד כי בחן ודן רק באפשרות אחת מבין אלו הקבועות בסעיף 10 לחוק – זו העוסקת בהודיה בכך ש"מקצת הדברים" שפורסמו "יש בהם לשון הרע", אך התעלם מן האפשרות השנייה בה עוסק הסעיף – הודיה בכך ש"מקצת הדברים" שפורסמו "אינם אמת" ותו-לא ומשמעותה.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

רע"א 26-01-81376 אחים ואחיות לנשק - למען הדמוקרטיה נ' ערוץ יהודי ישראלי
בע"מ ואח'

לצורך בחינת פרשנותה של אפשרות זו שקובע הסעיף ראוי להתייחס גם אל כוונת המחוקק, עת קבע את שתי האפשרויות השונות של הודיה הנזכרות בסעיף 10 לחוק.

הוראת סעיף זה (לצד סעיפים נוספים בחוק) נדונה בישיבה שקיימה ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת ביום 7.7.65 (ישיבה מס' 324) וכאשר הגיע הדיון לעסוק בסעיף 10 הציע המשנה ליועץ המשפטי לממשלה למחוק מנוסח הסעיף את המילים "או שמקצתם אינה אמת", בהם עסקינן, בזו הלשון:

"עניין צו הביניים במקרה שמתברר שהנתבע מודה במקצת התביעה, לא ברור לי מינין באו המילים "או שמקצתם אינה אמת", אבל אין להם מקום בסעיף הזה. הקובע הוא אם היתה לשון הרע או לא. המילים ההן אינן רלבנטיות לגבי צו הביניים. אני מציע למחוק אותן."

במענה לדברים השיב יו"ר הוועדה ח"כ משה אונא ז"ל כהאי לישנא:

"אם אני כותב "הודה הנאשם שבדברים שפורסמו היה לשון הרע" אז הוא מודה בזה, אבל זאת אמת, לכן היה רשאי לפרסם זאת"

בעקבות תשובת יו"ר הוועדה חזר בו המשנה ליועץ המשפטי לממשלה מן התיקון שביקש להכניס לנוסח הסעיף והמילים "או שמקצתם אינה אמת" נותרו חלק מלשון החוק ונכנסו לספר חוקי מדינת ישראל.

מן האמור אנו למדים, אפוא, תחילה כי אין מדובר במילים שנכנסו ללשון החוק אגב אורחא כשגרא דלישנא אלא בניסוח קפדני עליו עמדו מנסחיו, עת שקלו עמדה שבקשה להוציא מן הסעיף את האפשרות של הודיה שמקצת המפורסם אינו אמת אך מצאו לנכון להותירה על כנה, ועל-כן יש להבין כי כוונת המחוקק היתה ליצור שתי חלופות שונות במהותן לתוכן ההודיה הנדרשת לשם הענקת הסעד על-פי סעיף 10 לחוק.

שנית, מדברי יו"ר הוועדה – שהם אשר הובילו להותרת חלופה זו על כנה – ניתן ללמוד כי חלופה זו שונה במתכוון מן האפשרות של הודיה בכך שמקצת הפרסום הוא לשון הרע בכך שאינה בוחנת את התקיימות יסודות העוולה אלא את אמיתות הפרסום, ועל-כן מטרתה המכוונת של חלופה זו היתה לאפשר את הענקת הסעד במקרה בו מודה הנתבע שהדברים שפרסם אינם אמת אף אם בפיו הגנות שייתכן כי יסירו מעליו את האחריות ואת החשיפה לסעדים נוספים בסופו של ההליך המשפטי.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

רע"א 81376-01-26 אחים ואחיות לנשק - למען הדמוקרטיה נ' ערוץ יהודי ישראלי
בע"מ ואח'

ניכר, אפוא, כי כוונת המחוקק – כפי שנלמדת מפיו – היתה שבכל שלב ושלב של ההליך המשפטי טרם מתן פסק-דין יוכל בית המשפט לצוות על המפרסם לפרסם תיקון או הכחשה של הפרסום אך ורק על בסיס העובדה שהיתה הודיה מצד הנתבע/נאשם שהדברים שפורסמו או מקצתם אינם אמת, מבלי שיהיה בכך כדי לשלול ממנו את זכויותיו הדיוניות ואת טענות ההגנה השונות שבפיו לעניין יתר הסעדים שמקנה החוק לנפגע אם הוכחו כל יסודות עוולת פרסום לשון הרע.

22. הדברים שנאמרו עד כה עוסקים בפרסומי לשון הרע בכלל, אולם טרם חתימת חלק זה של הדיון אבקש לייחד מספר מילים לעובדה שמדובר בפרסום במרשתת – קל וחומר בכלי תקשורת רבי תפוצה דוגמת אלו שמפעילים המשיבים, שציבור רחב צורך מהם מידע.

דומה שלא יוכל להיות ספק בכך שלפרסום במרשתת השפעה ניכרת על דיני לשון הרע ועל משמעותם, תפוצתם ועוצמתם של פרסומי לשון הרע בכלל, ועל-ידי כלי תקשורת מקוונים ורבי-תפוצה בפרט, מקל וחומר.

ברי כי מחוקקי סעיף 10 לחוק בשנות השישים של המאה הקודמת לא יכולים היו לשער בנפשם ששינוי כזה יתרחש ובוודאי שלא העלו על דעתם את משמעותם של פרסומים במרשתת ותוצאותיהם ואת הצורך בהתייחסות ייחודית אליהם, וכפי שנאמר (בע"א 1726/21 מוחמד בכרי נ' ניסים מגנאג'י (23.1.2022) פסקה 60 לפסק-דינו של כב' השופט (כתוארו אז) יצחק עמית. להלן: "עניין מגנאג'י"):

"החלת דיני לשון הרע על פרסומים במרחב האינטרנטי מעוררת שורה ארוכה של שאלות במגוון של היבטים, אם לגבי עצם האפשרות להטיל אחריות, אם לגבי זהות הגורמים שניתן להטיל עליהם אחריות ... אם במישור הסעד המתאים ואם לגבי סוגיות דיוניות ... קצרה היריעה מלפרט את שלל הסוגיות ומלאזכר ולו מקצת מהכתיבה הענפה הקיימת בתחום"

בהתייחס לפרסומים במרשתת נאמרו בספרות הדברים הבאים (חאלד גנאים, מרדכי קרמניצר, בועז שנור, דיני לשון הרע – הדין המצוי והדין הרצוי, חלק שישי – הסעדים בגין פרסום לשון הרע, פרק ג', עמ' 427, מהדורה שניה מורחבת 2019, מכון סאקר הפקולטה למשפטים באוניברסיטה העברית והמכון הישראלי לדמוקרטיה. ההדגשה שלי):

"... כאשר הביטוי נבחן על ידי בית המשפט, מתקיים רציונל חזק עוד יותר להטות את הכף לטובת הזכות לשם טוב ולהוציא צו עשה, הגם שהתשתית העובדתית אינה מלאה. בדין הרצוי, משהובע ביטוי משמיץ באינטרנט, יש משקל פחות להבחנה בין

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

רע"א 81376-01-26 אחים ואחיות לנשק - למען הדמוקרטיה נ' ערוץ יהודי ישראלי
בע"מ ואח'

פרסום שטרם נקבעה האחריות המשפטית לו, ובין פרסום שנקבעה האחריות המשפטית לו. כאשר בית המשפט דן בצו עשה, הביטוי כבר נמצא על גבי אתר האינטרנט ואין מתבקשת מניעה מוחלטת של חופש ביטוי. נוסף על כך, אם יתברר כי הביטוי אינו מהווה לשון הרע, יהיה ניתן להחזירו לשיח. מאידך גיסא, ככל שהביטוי המשמיץ נותר זמן רב יותר על גבי האתר, קוראים רבים יותר עשויים להיחשף אליו ונזקו של הנפגע עשוי להתעצם. ... לפיכך כאשר ביטוי שנראה לכאורה כי הוא לשון הרע הובע באינטרנט, אין מקום לתת עדיפות מלכתחילה לחופש הביטוי, גם אם אחריות המפרסם טרם נקבעה והתשתית העובדתית המלאה עדיין לא נפרסה במלואה.

נוכח האמור ובשים לב לעובדה שעסקינן בפרסומים במרשתת הרי שגם הדין הרצוי ביחס אליהם תומך במסקנה הפרשנית שהצעת לעיל ביחס לסעיף 10 לחוק ובתוצאה הנובעת ממנה לעניין הסעד המבוקש בהינתן הודיה שמקצת הפרסום אינו אמת.

23. טענה נוספת שבפי המשיבים היא כי מדובר בסעד זמני הזהה לסעד העיקרי ואף רחב ממנו וגם מטעם זה אין להעניקו (לעיל כבר ציינתי כי בבקשת רשות הערעור הובהר שאין המבקשת עותרת לסעד רחב מן הסעד העיקרי).

בהמשך הדברים אדרש לאבחנה בין צו ביניים על-פי סעיף 10 לחוק לבין סעד זמני בהליך אזרחי המוענק מכוח תקנות סדר הדין האזרחי, אולם עתה רק לסוגיית עצם זהות הסעדים.

הדעת נותנת כי כאשר תובע בתביעת לשון הרע אינו עותר לסעד עיקרי של חיוב הנתבע בפרסום הודעת תיקון, ייקשה עליו לקבל סעד זה במסגרת צו על-פי סעיף 10 לחוק, שכן אם זו אינה מטרתו הסופית מה טעם יש בהענקת הסעד כבר בראשית ההליך?! – מה גם שסביר להניח שלא יעתור לסעד זה.

ברם, טענת המשיבים כי אין להעניק את הסעד בשל הזהות בינו לבין הסעד העיקרי מובילה להפיכת הסעד על-פי סעיף 10 לחוק לאות מתה, שכן יש להניח כי במרבית המקרים בהם יפנה תובע לעתירה לסעד זה – אם לא בכולם – יהיה הדבר כאשר עתר לכך גם בהליך העיקרי, שכן מטרתו – או למצער אחת ממטרותיו העיקריות – היא הסרת העננה המרחפת מעל ראשו אשר הוברר כי אין בה אמת.

קבלת פרשנות המשיבים תאיין את היכולת לעשות שימוש בסעיף זה, וברי כי אין לכך הצדקה וכי לא זו הייתה כוונת המחוקק.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

רע"א 26-01-81376 אחים ואחיות לנשק - למען הדמוקרטיה נ' ערוץ יהודי ישראלי
בע"מ ואח'

24. לסיכום חלק זה של הדיון סבורני כי הפרשנות הלשונית והתכליתית המתבקשת, המשקפת גם את כוונת המחוקק עת קבע בחוק את הוראת סעיף 10 היא כי די בהודיית המפרסם בכך שמקצת הדברים שפרסם אינם אמת על-מנת להקנות לבית המשפט את הסמכות להעניק את הסעד על-פיו, חרף העובדה שייתכן בהחלט שעומדות למפרסם הגנות שונות כנגד יתר הסעדים שמקנה החוק ואף נגד עצם הקביעה שבוצעה עוולת פרסום לשון הרע, אשר יידונו בהמשך ההליך וישליכו על שאלת הענקת סעדים נוספים בגדרו.

ב. אימתי יעשה שימוש בסעד על-פי סעיף זה?

25. בתשובתם לבקשת רשות הערעור ובטיעונם הפנו המשיבים אל דברים שכתב כב' השופט אלכס שטיין בהחלטתו ברע"א 8721/21 מכללת באקה נ' המועצה להשכלה גבוהה (22.12.2021) פסקה 14 (להלן: "עניין באקה"), עליהם התבסס גם בית המשפט קמא, ואביא תחילה את הדברים ככתבם (שינוי הגופן במקור):

"כמו כן נזכור את האמור בסעיף 10 לחוק לשון הרע ... הוראת חוק זו מהווה אינדיקציה ברורה לכך שבתובענות שעניינן לשון הרע אין, ככלל, מקום לצווי-עשה זמניים, שכן צווים אלה שמורים למקרים בהם הנתבע **מודה** בקיומה של לשון הרע בחלק מהדברים שפרסם. אבהיר כי הוראה זו איננה שוללת מניה וביה את האפשרות של מתן סעד זמני כאמור במקרים אחרים, אך היא מסמנת את כל אותם המקרים האחרים כחריגים שבחריגים שגודל הכניסה לתוכם הוא כגודלו של קוף המחט."

המשיבים ביקשו לתמוך במסקנת בית המשפט קמא מתוך דברים אלה, כי השימוש בסעד המוקנה על-פי סעיף 10 לחוק ייעשה במקרים חריגים שבחריגים, וכי ענייננו אינו אחד מאותם מקרים.

26. דומני כי לא זו משמעות הדברים.

בהחלטה האמורה עסק כב' השופט שטיין במקרה בו דחתה הערכאה המבררת (בית משפט השלום בחדרה) בקשה של התובעת לצו עשה זמני אשר הוגשה בד-בבד עם התביעה בה התבקש בית המשפט להורות על הסרה לאלתר של פרסומים, בקשה אשר נדונה במעמד הצדדים טרם הגשת כתב הגנה על-ידי הנתבעת.

באותו מקרה התגוננה הנתבעת בטענות מטענות שונות, ובהן טענת העדר סמכות עניינית, ובית משפט השלום אכן קבע בהחלטתו כי סיכויי התובענה נמוכים ודחה את הבקשה בקובעו כי אין מקום להענקת סעד זמני מסוג זה מקום בו הסעד המבוקש בתביעה הוא כספי ובהעדר סמכות עניינית להענקתו מאחר שדובר בצו עשה נגד רשות מרשויות המדינה.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

רע"א 81376-01-26 אחים ואחיות לנשק - למען הדמוקרטיה נ' ערוץ יהודי ישראלי
בע"מ ואח'

בקשת רשות ערעור על החלטה זו נדחתה על ידי בית המשפט המחוזי בחיפה (במסגרת רע"א 21-11-28444), ועל החלטת בית המשפט המחוזי הגישה המבקשת את בקשת רשות הערעור לבית המשפט העליון שביחס אליה נתן כבי' השופט שטיין את החלטתו בה דחה את הבקשה.

הבקשה שהוגשה לערכאה המבררת במקרה האמור הוגשה טרם הגשת כתב ההגנה על-ידי הנתבעת ומטבע הדברים מבלי שהייתה הודיה שלה בנטען כלפיה – כנדרש לצורך כניסה בשערי סעיף 10 לחוק – ומשכך דובר בבקשה לסעד זמני מכוח תקנות סדר הדין האזרחי שהתבססה על טענות המבקשת.

כאמור, באותו מקרה העלתה הנתבעת טענות סמכות עניינית נגד הבקשה, אך הוסיפה והתבססה גם על דברי בית המשפט העליון בע"א 214/89 אריה אבנרי נ' אברהם שפירא, פ"ד מג(3) 840, 871 (1989) (להלן: "עניין אבנרי"), שכך קבע (ההדגשות שלי):

"כל עוד לא הוכרעה שאלת האחריות בתביעה בגין לשון הרע והפרסום אינו אסור, יש להעדיף את הזכות לחופש הביטוי על פני הזכות לשם טוב, ואין להגביל את זכות חופש הביטוי בדרך של ציווי לשעה ...
מתן ציווי לשעה בשלב זה, שבו אין אפשרות להציג באופן מלא את התשתית העובדתית, יהווה מניעה מוקדמת של חופש הביטוי וממנה יש להימנע ככל האפשר. בהימנעות כזאת ניתן הביטוי לאיזון הראוי בין חופש הביטוי לבין הזכות לשם טוב"

ודוקו, בדברים אלה מנמק בית המשפט את ההימנעות ממתן צו לשעה גם בכך שהוא ניתן בשלב "שבו אין אפשרות להציג באופן מלא את התשתית העובדתית" ובמצב זה יש להימנע מן הפגיעה בחופש הביטוי.

אלא שסעיף 10 לחוק עוסק במצב שונה בו אין עוד צורך בבירור עובדתי כלשהו ביחס לעובדה המובחנת שמקצת הפרסום אינו אמת, שכן הוראת הסעיף מתבססת על קיומה של הודיה מצד המפרסם בכך שמדובר בעובדות שאינן אמת.

בהקשר זה ראוי להזכיר את דבריו הנחרצים של כבי' השופט (כתוארו אז) תאודור אור (בדמ"א 7325/95 ידיעות אחרונות בע"מ ואח' נ' יוסף קראוס, פ"ד נב(3) 1, 32 (1998) בפסקה 27 לפסק-דינו (להלן: "עניין ידיעות אחרונות"), והדברים צוטטו גם בעניין דיין בפסקה נ' לפסק-דינו של כבי' השופט (כתוארו אז) אליקים רובינשטיין. ההדגשה שלי ואינה במקור):

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

רע"א 26-01-81376 אחים ואחיות לנשק - למען הדמוקרטיה נ' ערוץ יהודי ישראלי
בע"מ ואח'

"אין כל הצדקה להגן על פרסום אשר בעת עשייתו הוא פרסום שקרי, הטוען לקיומן של עובדות אשר לא התרחשו. הצידוקים העיקריים, המצדיקים הגנה לחירות הביטוי, אינם חלים על ביטוי כזה. בהגדרה, מדובר בביטוי כוזב. ביטוי כזה אינו מקדם את הטעם של חשיפת האמת"

נדגיש כי בית המשפט עסק בדברים אלו בפרסום עובדות ולא בהבעת דעה.

27. נשוב עתה אל דברי כב' השופט שטיין בהחלטתו בעניין באקה, שם הבהיר כי קיומו של סעיף 10 לחוק – המייחד לתביעות לשון הרע סעד שניתן להעניק בכל שלב משלבי ההליך טרם מתן פסק הדין אך מותנה בהודיה של המפרסם באחד היסודות הנ"ל – מורה כי בתביעות לשון הרע כמעט שאין מקום להענקת צו עשה זמני שמקורו בתקנות סדר הדין האזרחי והמתבסס על הנטען בבקשת המבקש/ת טרם הבאת גרסת ההגנה וטענותיה ועל-פי הכללים הנקוטים ביחס לסעדים זמניים (סיכויי התביעה העיקרית, מאזן הנוחות ותום הלב) זולת במקרים חריגים שבחריגים, שכן הדרך לקבלת סעד טרם מתן פסק הדין היא שימוש בסעיף 10 לחוק המותנה בהודיה.

נשוב עתה ללשונו של כב' השופט שטיין: "הוראת חוק זו (=שבסעיף 10 לחוק – א"ב) מהווה אינדיקציה ברורה לכך שבתובענות שעניינן לשון הרע אין, ככלל, מקום לצווי-עשה זמניים (=לפי תקנות סדר הדין האזרחי – א"ב), שכן צווים אלה (=צווים לפי סעיף 10 לחוק, הייחודיים לחוק זה – א"ב) שמורים למקרים בהם הנתבע **מודה** בקיומה של לשון הרע בחלק מהדברים שפרסם (וקיומו של הסדר ייחודי זה מצמצם את האפשרות לקבלת סעד זמני לפי תקנות סדר הדין האזרחי – א"ב). אבהיר כי הוראה זו (של סעיף 10 – א"ב) איננה שוללת מניה וביה את האפשרות של מתן סעד זמני כאמור במקרים אחרים".

ודוק, צו ביניים הניתן על-פי סעיף 10 לחוק אינו צו זמני במהותו, שכן הוא יונק את תחולתו מהודיית המפרסם בכך שמקצת הפרסום אינו אמת – הודיה שאינה טעונה בירור עובדתי נוסף ואינה מותנית בבחינת ההגנות שבפי המפרסם, כך שגם אם תדחה בסופו של דבר התביעה ולא יוענקו יתר הסעדים שמאפשר החוק להעניק לנפגע מפרסום עקב הגנה זו או אחרת יכול עקרונית צו הביניים להיוותר על מכונו (וראו דברי כב' הנשיא עמית בעניין דיין המובאים לעיל, הגם שטרם הכריע בכך).

אבחנה זו נתמכת גם בציטוט שהביאו המשיבים מתוך עניין אבנרי, שם עוסק בית המשפט במפורש ב"ציווי לשעשה" – היינו סעד זמני הניתן דרך כלל טרם הגשת כתב ההגנה שייתכן כי יבוטל או ישונה בעתיד אם יוכחו ההגנות ותדחה התביעה, בעוד שבדן עסקינן בצו המבוסס על הודיה בכך

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

רע"א 26-01-81376 אחים ואחיות לנשק - למען הדמוקרטיה נ' ערוץ יהודי ישראלי
בע"מ ואח'

שמקצת הפרסום אינו אמת ללא קשר להגנות שבחוק, ועובדה זו לא תשתנה גם אם יוכחו ההגנות, כך שבמהותו אין מדובר בציווי לשעה.

באופן דומה פורשה משמעות דבריו הנ"ל של כב' השופט שטיין בעניין באקה גם בע"א (מחוזי י-ם) 24734-06-23 עבד אלמטלב אל עסם נ' אחמד טיבי (15.1.2024) פסקה 19.

עוד אפנה את תשומת הלב לכך שהמחוקק מצא לנכון להכתיר את סעיף 10 לחוק בכותרת "צו ביניים", מונח שאינו כה נפוץ בהליכים אזרחיים (להבדיל מהליכים מנהליים או הליכים לפני בג"ץ) המלמד במקרה זה על השלב הדיוני בו הוא ניתן אך לא בהכרח על זמניות, ולא השתמש במונח סעד זמני הנהוג בהליכים אזרחיים – הוא ה"ציווי לשעה" שכפי שהורה בית המשפט העליון בדרך כלל לא יוענק בתביעות לשון הרע.

28. עד כאן נמצאנו למדים כי דברי כב' השופט שטיין בעניין באקה אינם מובילים להגבלה כה מחמירה על הענקת צווים לפי סעיף 10 לחוק כטענת המשיבים, כמובן בתנאי שקיימת הודיה באחד היסודות הנדרשים בו.

הענקת הצו כבר בשלב מוקדם של ההליך, מקום בו מתקיימת הודיה ביסודות סעיף 10 לחוק, עולה בקנה אחד עם דברים שכתב כב' השופט שטיין במקום אחר – ביחס לסמכות הכללית המוקנית לבית המשפט להורות על פרסום תיקון או הכחשה במסגרת תביעות לשון הרע (עניין מגאנג'י, בפסקה 40 לפסק-דין):

"הוראת חוק זו (=סעיף 9 לחוק – א"ב), אף היא מהווה אינדיקציה לכך שבפנינו עוולה נמשכת. ההוראה קובעת כי בכל נקודה ונקודה הממוקמת בציר הזמן של חיי הפרסום הפוגעני, חשיפת הנפגע לבז, ללעג או להשפלה מצד אלו שסובבים אותו הולכת ונמשכת. בית המשפט מוסמך על כן לחייב את המעוול בהסרת הפרסום הפוגעני, וכן בפרסום תיקון או הכחשה"

הסמכות להורות על פרסום תיקון או הכחשה כבר בשלב מוקדם של ההליך, לאחר ובתנאי שהייתה הודיה כאמור, משרתת את המטרה של מניעת פגיעה מתמשכת עקב פרסום שמוסכם כי אינו אמת, והיא מטרה העומדת בפני עצמה אף במקרה שלבסוף ימצא בית המשפט שאין מקום להעניק לנפגע מן הפרסום סעד כספי עקב הוכחת הגנות (ויעוין גם בסעיף 17 לחוק, חרף השוני בנסיבות).

29. אחר כל האמור, בהינתן העובדה שמדובר בצו קבוע המגביל את חופש הביטוי, הניתן טרם בירור ההליך עד תומו וכאשר קיימת אפשרות כי בסופו של הליך תידחה התביעה ביחס ליתר הסעדים

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

רע"א 81376-01-26 אחים ואחיות לנשק - למען הדמוקרטיה נ' ערוץ יהודי ישראלי
בע"מ ואח'

בשל הוכחת הגנה זו או אחרת – וככזה מהווה צו כזה חריג בהליך אזרחי – יש להעניקו רק מקום בו ההודיה בכך "שמקצת הדברים שפורסמו יש בהם לשון הרע או שמקצתם אינם אמת" מפורשת, אינה עמומה ואינה משתמעת לשני פנים.

כמובן שגם תוכן הפרסום עליו יורה בית המשפט יהיה מוגבל ומותאם לייחודו של צו זה ולשלב הדיוני בו הוא ניתן, אך בכך אעסוק בהמשך.

ג. טענת העדר היריבות

30. עד כה עסקתי בפרשנות סעיף 10 לחוק ותחולתו, בשים לב להודיה שבבסיסו ולשלב הדיוני בו נקבע שניתן להעניקו, תוך קביעה כי לשם הענקתו אין הכרח שלא יהיו בפי המפרסם טענות הגנה שונות על-פי החוק ודי בהודיה שמקצת הפרסום אינו אמת.

ברם, בדנן בפי המשיבים טענת הגנה בעלת אופי ייחודי – טענת העדר יריבות, בנימוק שהפרסומים מתייחסים לקצין ולא למבקשת ואין בהם משום לשון הרע כלפיה.

אעיר כי בבית המשפט קמא העלו המשיבים טענה זו כאחת מטענות הסף במסגרת בקשה לסילוק על הסף, אך בשל הצורך בבירור עובדתי לשם ההכרעה בבקשת הסילוק על הסף הסכימו כי טענות הסף יישמרו להליך העיקרי ובית המשפט יכריע בהן בפסק הדין ולא עמדו על הכרעה בהן כטענות מקדמיות לצורך סילוק התביעה על הסף (ראו החלטה בפרוטוקול ישיבת יום 1.12.25, עמ' 2).

31. לטעמי, טענת העדר היריבות שונה מיתר טענות ההגנה של המשיבים שכן אין היא עוסקת בתוכן הפרסום ובהגנה על המפרסמים, אלא מדובר בטענה מסוג – "לאו בעל דברים דידי את" (תלמוד בבלי מסכת כתובות דף צ"ב עמ' ב' ובמקורות תלמודיים נוספים) ובלשון עממית "אין לי שום עסק איתך, מה אתה רוצה ממני?!".

לו תתקבל טענה זו בסופו של הליך משמעותה היא כי אף אם יש ממש בנטען, לא התובע הוא הזכאי לסעד או שאם הוא זכאי לסעד הנתבע במקרה זה אינו מי שחב בו כלפיו (ראו למשל ת"א (מרכז) 27911-09-11 קיבוץ מרום גולן אגודה שיתופית להתיישבות חקלאית בע"מ נ' יורם פרדקין (4.6.2013) פסקה 75).

קבלת טענה כזו שומטת את הקרקע מתחת לניהול ההליך כולו בין הצדדים הללו, וכפועל יוצא מכך ייתכן כי גם מתחת לעצם הזכות להענקת סעד כלשהו למבקשת מן המשיבים, לרבות סעד על-פי סעיף 10 לחוק.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

רע"א 81376-01-26 אחים ואחיות לנשק - למען הדמוקרטיה נ' ערוץ יהודי ישראלי בע"מ ואח'

אבחן, אפוא, את השאלה האם קיומה של טענה זו בפי המשיבים, אף אם טרם הוכרעה אך כל עוד לא נזנחה ולא נדחתה – להבדיל מטענות הגנה אחרות לפי החוק בהן עסקנו לעיל, אינו אמור להביא לאי הענקת הסעד לפי סעיף 10 לחוק עד להכרעה בה.

טרם שאדרש לשאלה גופה אבהיר ואדגיש מיד כי אינני מתכוון להכריע בטענת העדר היריבות גופה שעה שהערכאה המבררת טרם הכריעה בה מטעם מבורר.

32. עתה לגוף העניין, וביחס לכך אומר כי לטעמי התשובה לשאלה זו היא שלילית, קרי – גם קיומה של טענת העדר יריבות, אף שטרם הוכרעה, אינו מונע את הענקת הסעד על-פי סעיף 10 לחוק מקום בו מתקיימים התנאים להענקתו, ואבאר.

כפי שציינתי לעיל, נוכח האבחנה שמצא המחוקק לנכון להבחין בין הודיה בכך שמקצת הפרסום מהווה לשון הרע לבין הודיה בכך שמקצת הפרסום אינו אמת, הענקת הסעד על-פי סעיף 10 לחוק על-בסיס ההודיה אינה הטלת אחריות על המפרסם בגין פרסום לשון הרע – וכפי שציינתי כבר הנשיא עמית בעניין דיין המובא לעיל "לשון הרע לחוד והטלת אחריות לחוד" – ובוודאי שאינה בעלת משמעות עונשית או פיצויית.

הסעד המוקנה על-פי סעיף 10 עוסק אך ורק בתיקון אותו חלק בפרסום הנדון שמוסכם כי אינו אמת, במובן של הסרת המחדל (בדומה, למשל, לאבחנה בין ענישה לבין אמצעי אכיפה נוספים בפרק י' של חוק התכנון והבנייה, תשכ"ה-1965, מבלי לבטל גם את השוני בין העניינים), כך שלאחר שיוענק לא יכיל המידע המפורסם לציבור הרחב את אותם פרטים שאין חולק כי אינם נכונים.

אמנם מדובר באינטרס מובהק של הנפגע מן הפרסום אך לא רק בכך, שכן הסרת פרסום או חלק ממנו שאין חולק כי אינו אמת משרתת גם את האינטרס הציבורי במיקוד השיח והדיון הציבורי בעובדות מבוססות ובהסרת טענות עובדתיות שאין חולק כי אינן אמת, באופן המעלה את רמת השיח הציבורי ומוביל לכך שהעמדות השונות יתבססו על תשתית עובדתית נכונה.

זה מכבר הבהיר בית המשפט העליון ביחס לערך זה כדברים האלה (רע"א 10520/03 איתמר בן גביר נ' אמנון דנקנר (12.11.2006) פסקה 25 לפסק-דינה של כבי השופטת (כתוארה אז) אילה פרוקצ'יה):

"רמתו של השיח הציבורי וסגנונו הוא ערך המוקנה מדור לדור, ונטמע בנוער ובדור הצעיר, ואין להתעלם מן החשיבות החברתית שבחתימה להעלאת רמתו, בלא שיהא בכך בהכרח כדי להגביל את תכניו"

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

רע"א 26-01-81376 אחים ואחיות לנשק - למען הדמוקרטיה נ' ערוץ יהודי ישראלי
בע"מ ואח'

בעניין דין, בפסקה 42 לפסק-דין של כב' הנשיא (כתוארו אז) אשר גרוניס, נאמר כך:

"הערכים המוגנים בחוק איסור לשון הרע והאיזונים שהוא עורך ביניהם אינם זהים בהכרח לערכים המוגנים ולאיזונים שנעשים בהקשרים אחרים, בדינים אחרים. בכל אחד מהמקרים עשויים לחול שיקולים שונים, עשויה להידרש תשתית ראייתית שונה וכן ייתכן הבדל בסנקציות הרלוונטיות"

דברים אלו מצביעים על העובדה שבהינתן נסיבות שונות ישתנו האיזונים בין כלל הערכים, עליהם מבקש החוק להגן, ובהתאמה גם הסנקציות והאמצעים שבידי בית המשפט.

33. ערך האמת אינו הערך היחיד שבית המשפט בוחן בהליך לפי החוק, אולם כאשר מדובר בפרסום בעל תוכן עובדתי הדרישה הבסיסית הקבועה בסעיף 14 לחוק לשם הגנה עליו – להבדיל מפרסום שהוא הבעת דעה – היא שמדובר בדברי אמת (דרישה עליה מתווסף גם העניין הציבורי בפרסום).

כאן המקום לשוב ולהזכיר את דברי כב' השופט (כתוארו אז) תאודור אור בעניין ידיעות אחרונות שהובאו לעיל ועל-פיהם אין הצדקה להגן באמצעות חופש הביטוי על פרסום עובדתי כוזב – בשים לב לאבחנה המהותית בין פרסום עובדתי לפרסום המהווה הבעת עמדה – שכן הצידוקים להגנה על חופש הביטוי אינם מתקיימים לגביו.

בדומה, וגם כאן ביחס להגנת אמת הפרסום שבסעיף 14 לחוק, נקבע גם כך (ע"א 10281/03 אריה (אריק) קורן נ' עמינדב (עמי) ארגוב (12.12.2006) פסקה 11):

"לא תינתן הגנת הסעיף לפרסום עובדתי שגוי, שכן גם אם נוגע הוא לסוגיה בעלת חשיבות ציבורית, אין עניין בקיום דיון על בסיס עובדות שגויות"

יושם אל לב כי בית המשפט העליון מתייחס כאן "לפרסום עובדתי שגוי" ולא שקרי או מטעה, דהיינו – ללא קשר לזדון, תום-לב או כוונה כלשהי מצד המפרסם, אלא אך להיותו לא נכון עובדתי.

עוד בעניין דין, הפעם בפסקה 22 לפסק-דין של כב' הנשיא (כתוארו אז) אשר גרוניס, נאמר כך ביחס להגנת האמת בפרסום שבסעיף 14 לחוק (ההדגשות שלי ואינן במקור):

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

רע"א 26-01-81376 אחים ואחיות לנשק - למען הדמוקרטיה נ' ערוץ יהודי ישראלי
בע"מ ואח'

"הגנה זו משקפת את נכונות המחוקק להתיר פרסומים עובדתיים שיש בהם משום פגיעה בשם הטוב ואף בכבודו של מושא הפרסום, מקום שמדובר באמת ובמידע שיש בו עניין לציבור. ההנחה היא כי בפרסומים מעין אלה יש תועלת חברתית וכי הם תורמים לדיון הציבורי ול"שוק הרעיונות" במידה המצדיקה הגנה, רק מקום שהם נכונים"

ואם יפים הדברים על דרך הכלל, יפים הם שבעתיים בכל הקשור לפרסומים באתרי חדשות מוכרים, וכך הוסיף ואמר בית המשפט בע"א (מחוזי י-ם) 49994-03-17 עיתונות זהב בע"מ נ' אריה שקד (2.10.2017) פסקה 35. ההדגשה שלי ואינה במקור):

"יש לקבוע כי שעה שמדובר באתר חדשות המתפרסם באינטרנט, היינו אתר הנגיש לכל, על עורכי הכתבות שבאתר לנקוט משנה זהירות שמא יוציאו לשון הרע ויטעו את הציבור לחשוב או לסבור דברים שאינם אמת"

34. אמנם בדן איננו עוסקים בבחינת שאלת קיומה של הגנת סעיף 14 לחוק ביחס לפרסום, שכן מדובר בשלב מקדמי של ההליך וטענות אלו – ככל שהן רלוונטיות – יתבררו במסגרת ההליך העיקרי בבית המשפט קמא, אולם לעקרונות שהוצגו לעיל רלוונטיות רבה גם לענייננו.

בחינת המובאות שלעיל מלמדת כי הענקת הסעד על-פי סעיף 10 לחוק, שעה שקיימת הודיה בכך שלפחות מקצת הפרסום הכולל טענות עובדתיות אינו אמת ומבלי להטיל אחריות או סנקציה כלשהי על המפרסם טרם בחינת כל טענות ההגנה שבפיו, משרתת היטב את האינטרס של ביסוס השיח הציבורי על עובדות אמת.

בנסיבות כאלה משתנה לחלוטין נקודת האיזון בין האינטרסים השונים הנבחנים בתביעות לשון הרע, כאשר ביחס לפרסום עובדות שאין חולק כי אינן אמת נשמטת הקרקע מתחת לאינטרס להגן עליו שכן ברי כי מידע שאינו אמת לא רק שאינו תורם לשיח הציבורי ואינו משרת את המטרות לשמן שיח זה כה חשוב וחופש הביטוי במסגרתו מוגן אלא מזיק לו, מסיגו לאחור ופוגע באיכותו ובמטרות לשמן השיח החופשי והפתוח כה חיוני.

דומה בעיני כי בשים לב לדברים אלו הדעת נותנת שגם אם ייתכן שבשלב כלשהו בהמשך ההליך ייקבע בית המשפט כי אין יריבות בין הצדדים והנפגע אינו זכאי לפיצוי או סעד אחר מן המפרסם עדיין האינטרס הציבורי יצא נשכר ועצם פרסום תיקון העובדות שאינן אמת על-ידי מי שפרסמן אינו פוגע בערך מוגן אחר ובה בעת ה"מחיר" המוטל על המפרסם בעצם פרסום התיקון הוא מינורי.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

רע"א 26-01-81376 אחים ואחיות לנשק - למען הדמוקרטיה נ' ערוץ יהודי ישראלי
בע"מ ואח'

ברע"א 4740/00 לימור אמר נ' אורנה יוסף, פ"ד נה(5) 510, 520 (2001) בפסקה 11 לפסק-דינו של כב' הנשיא (כתוארו אז) אהרון ברק, נאמר באופן יותר מרחיק לכת:

"ראוי הוא הסעד של פרסום תיקון השולל את תוצאותיה של לשון הרע, שכן יש בו כדי ליתן תרופה (ולו חלקית) ללשון הרע בלא לפגוע בחופש הביטוי"

35. כיוון שנדרשתי לטעונים אלו של המשיבים אומר מילה על המשך הנטען באותו סעיף לתשובתם. המשיבים טענו כי פרסום התיקון בשלב זה יפגע קשות בחופש העיתונות שלהם, ובאמינותם המקצועית וייצור אפקט מצנן על סיקור פרשיות בטחוניות בעתיד תוך גרימת נזק לציבור.

אלא שהמשיבים עצמם כבר תיקנו את הפרסומים, כך שלא ברור כיצד ייפגע חופש הביטוי שלהם וכיצד פרסום העובדה שהם נוהגים כשורה ומתקנים טעויות כל אימת שהן מתגלות – עוד טרם מתן הצו השיפוטי – יפגע באמינותם!?

36. המורס מן האמור הוא שלטעמי, חרף העובדה שבפי המשיבים טענת העדר יריבות שטרם הוכרעה אין בכך כדי למנוע את הענקת הסעד המבוקש.

ד. העובדה שהפרסומים כבר תוקנו

37. נקודה נוספת עליה יש לתת את הדעת היא העובדה שלמעשה תוקנו כבר הפרסומים על-ידי המשיבים, דהיינו – המידע שאין חולק כי אינו נכון אינו מופיע עוד בפרסומי המשיבים בהם עוסק ההליך קמא.

בנסיבות אלו, לטענת המשיבים, הושגה המטרה לשמה נועד הסעד הקבוע בסעיף 10 לחוק ואין עוד טעם להידרש אליו.

38. אינני סבור שזהו המצב.

הפעולה שביצעו המשיבים בעקבות פניית המבקשת ובעקבות תביעתה היתה עדכון פרסומיהם באופן שכיום לא מופיע בהם המידע שגם הם מודים כי אינו אמת, אך לא נמסרה כל הודעה על דבר התיקון ואפילו תאריך העדכון או עצם ביצועו אינם מופיעים בגוף הפרסומים.

פעולה זו אינה עולה כדי עמידה בכלל 19 לכללי הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו (אתיקה בשידורי טלוויזיה ורדיו), תשנ"ד-1994 המורה כך ביחס לפרסומים במשדרים וההולמת למצער את הפרסום הנזכר בסעיף 3.ג. לעיל:

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

רע"א 81376-01-26 אחים ואחיות לנשק - למען הדמוקרטיה נ' ערוץ יהודי ישראלי
בע"מ ואח'

"נפלה טעות בעת משדר המשודר בשידור ישיר ... במשרדים אחרים, ישדר בעל זכיון התנצלות ותיקון בהזדמנות המתאימה הראשונה אחרי גילוי הטעות"

גם באמור בסעיף 8.א. לתקנון האתיקה של מועצת העיתונות והתקשורת בישראל, המורה כדלקמן, לא עמדו המשיבים בתיקוניהם האמורים:

"אמצעי תקשורת ועיתונאים יפעלו לתקן טעויות, השמטות או אי דיוקים מהותיים שנפלו בפרסום, וזאת במהירות האפשרית, בהגינות ובהבלטה הראויה ביחס לפרסום המקורי. אם הדבר אפשרי יעצרו את המשך הפצת הפרסום."

אבהיר מיד כי אמנם לתקנון זה אין מעמד מחייב אך הפסיקה קבעה זה מכבר כי יש בו כדי להוות אמת מידה לבחינת סבירות התנהגות עיתונאית (ראו רע"פ 761/12 מדינת ישראל נ' מקור ראשון המאוחד (הצופה) בע"מ (29.11.2012) פסקה פ"ז לפסק-דינו של כב' השופט (כתוארו אז) אליקים רובינשטיין; עניין דיין, פסקה 77 לפסק-דינו של כב' הנשיא (כתוארו אז) אשר גרוניס ועוד).

39. טבען של כתבות בכלי תקשורת – במיוחד במציאות הישראלית בה משתנה המצב ועימו החדשות כמעט מדי שעה, שלא לומר בתדירות גבוהה יותר, וכותרות חדשות ומסעירות הן המושכות את תשומת הלב – הוא כזה שעל דרך הכלל, מרגע שנצפו הותירו את רישומן על הצופים ואין הם חוזרים אליהן במועד מאוחר יותר אלא מתמקדים בחדשות העדכניות, ובוודאי שאין להם סיבה להניח שמה שהופיע בהן שונה בהמשך ויש לשוב ולבדקן.

נוכח האמור, הדעת נותנת כי צרכני פרסומי המשיבים אשר נחשפו כבר לפרסומים נושא הליך זה כפי שפורסמו מלכתחילה, טרם תיקונם, מכירים את הטענות העובדתיות המקוריות שנכללו בהם ומבחינתם אלו הן העובדות שפורסמו ודבר התיקון המאוחר לא נודע להם.

עוד יש להזכיר כי הסעד שמקנה סעיף 10 לחוק הוא "פרסום של תיקון" ולא תיקון גרידא, כאשר הגיונם של דברים הוא שהדבר ישמש משקל נגד לפרסום שהוברר כי אין בו אמת (כהגיונו של סעיף 8.א. לתקנון האתיקה המובא לעיל), וכאשר נעשה התיקון בצנעה אין הוא משיג מטרה זו.

40. סעיף 17 לחוק קובע כך:

"פורסמה לשון הרע באמצעי תקשורת לא תעמוד הגנת תום לב ... אם הנפגע, או אחד הנפגעים, דרש ממנו לפרסם תיקון או הכחשה מצד הנפגע ולא פרסם

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

רע"א 26-01-81376 אחים ואחיות לנשק - למען הדמוקרטיה נ' ערוץ יהודי ישראלי
בע"מ ואח'

את התיקון או ההכחשה בכותרת מתאימה במקום, במידה, בהבלטה ובדרך
שבה פורסמה אותה לשון הרע, ותוך זמן סביר מקבלת הדרישה.."

הוראה זו מלמדת כי על-מנת שתהיה משמעות לפרסום תיקון עליו להיות תואם לפרסום המקורי באופן שיעניק לתיקון את משקל הנגד המתאים ויביא לידיעת הציבור באופן דומה כי הפרסום המקורי לא היה אמת ואת העובדות הנכונות, הגם שסעיף זה עוסק בהגנת תום הלב אך הדברים מלמדים על טיבו הנדרש של תיקון לפרסום קודם על דרך הכלל.

בע"א 2668/97 ר"ח דורון רופין נ' גלובס פבלישר עיתונות (1983) בע"מ, פ"ד נה(1) 721, 727 (1998) ראה בית המשפט העליון בהודעת תיקון שפירסם המפרסם וכללה אמירה כי הוא מתנצל על פרסום שגוי מתאריך מסויים אך לא נזכר בה מהו הפרסום השגוי ומיקומה של הודעת התיקון לא היה דומה לזה של הפרסום המקורי שכן היא הופיעה במיקום פחות בולט, ככזו שאינה מהווה שיקול לעניין סעיף 19(4) לחוק, המצביע על שיקולים לקולא בפסיקת פיצויים או גזירת עונש בגין פרסום לשון הרע.

41. משמעות האמור היא שהאופן בו תיקנו המשיבים את אותם רכיבים בפרסום שאין הם חולקים על כך שאינם אמת אינו מהווה "פרסום של תיקון" כלשון סעיף 10, שכן רוב רובם של מי שנחשפו לפרסום המקורי אינם מודעים וקרוב לוודאי שלא יהיו מודעים גם בעתיד הקרוב לתיקון (וכמובן שאינני יודע ואינני מביע דעה בשאלה מה תהיה תוצאת ההליך העיקרי).

ברי כי תיקון המיועד להשיג באופן אפקטיבי את המטרה של תיקון המידע המוטעה אליו נחשפו מי שצפו בפרסום המקורי אינו יכול להיות כזה שרק במחקר מעמיק ויזום ניתן לגלותו, כבדן.

ככזה, אין התיקון כפי שנעשה משיג את המטרה לשמה נועד הסעד על-פי סעיף 10 לחוק, הגם שאין חולק כי לפחות מי שיחשפו בעתיד לפרסום המתוקן לא יקראו או ישמעו את הדברים שאפילו המשיבים מודים שאין בהם אמת, אך בכך לא די.

יש להזכיר כי צו המורה על פרסום תיקון לפרסום קודם "יכול ליתן תרופה לשמו הטוב של הנפגע, בבחינת פרסום מטהר, מבלי להטיל סנקציה על עיתונאי שנכשל בפרסום שגוי" (כדברי כב' הנשיא עמית שצוטטו לעיל בעניין דייך), וברי כי תיקון באופן שנעשה על ידי המשיבים אינו יכול לתת מענה הולם למטרה זו.

42. לאור האמור, אני סבור שיש מקום לחייב את המשיבים לפרסם באופן גלוי את דבר תיקון הפרסומים נושא התביעה בבית המשפט קמא, ובאשר לתוכן וההיקף פרסום התיקון – להלן.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

רע"א 26-01-81376 אחים ואחיות לנשק - למען הדמוקרטיה נ' ערוץ יהודי ישראלי
בע"מ ואח'

ה. אופן פרסום התיקון וביחס לאילו פרסומים יש לפרסמו
43. עד כה עסקנו בשאלת עצם מתן הצו על-פי סעיף 10 לחוק ועתה נשאלת השאלה ביחס לאילו מן הפרסומים הנזכרים בכתב התביעה יהיה על המשיבים לפרסם את הודעת התיקון וכיצד.

תחילה, מנוסח הסעיף מובן כי תוכן הפרסום שלגביו יש מקום לחייב את המשיבים לפרסם הודעת תיקון מתבסס על ההודיה, דהיינו – מקום בו ההודיה נוגעת למקצת הפרסום ברי כי אין מקום לדרוש פרסום תיקון ביחס לפרסום במלואו.

סבורני כי בכל הקשור לתוכנו של הפרסום, שעה שעסקינן בצו על-פי סעיף 10 לחוק הניתן טרם השלמת ההליך ובירור כלל טענות המשיבים, על בית המשפט לצמצם את הציווי שיוטל על המפרסם באופן התואם במדויק את שהודה בו – הא ותו לא.

אשר לאופן – לעניין זה מפנה סעיף 10 לחוק לסעיף 9(א)(2) הקובע כי בית המשפט רשאי להורות "על פרסום תיקון או הכחשה של דבר המהווה לשון הרע או על פרסום פסק הדין, כולו או מקצתו; הפרסום ייעשה על חשבון הנאשם או הנתבע, במקום, במידה ובדרך שיקבע בית המשפט".

44. הבה נבחן, אפוא, במה בדיוק הודו המשיבים.
ביחס לפרסומים הנזכרים בסעיפים 3-א-ג לעיל טענה המבקשת כי לאחר הגשת הבקשה לסעד לפי סעיף 10 לחוק לבית המשפט קמא תוקנו גם פרסומים אלו והוסרה מהם העובדה שחבר במבקשת חשוד בסיוע למרגל, ולטעמה מדובר בהודיה שאף היא מקנה להם זכות לסעד של צו לפרסום הודעת תיקון.

אין דעתי כדעת המבקשת ביחס לכך.

משהוגשה התביעה ולאחריה הבקשה אין זה מן הנמנע שהמשיבים נקטו אמצעי זהירות, ייתכן כי לצורך ביסוס ההגנות להן הם טוענים – הן לעניין תום הלב והן לעניין הפחתת שיעור הפיצוי, אם יקבע בית המשפט שעליהם לשלם כזה ומבלי שאביע עמדה ביחס לכך – וייתכן כי אמצעי הזהירות הללו ננקטו על-ידם על הצד הזהיר בהתאם לשיקול דעתם המקצועי (ראו סעיפים 31-32 לתשובה לבקשת רשות הערעור) או אף בהמלצת ב"כ, מהלך שכמובן אינו ראוי לגינוי או לתמריץ שלילי.

ברם, אינני סבור כי ביחס לפרסומים אלו – שלגביהם טענו המשיבים במפורש בכתב הגנתם כי אמת הם – ניתן לחייבם לפרסם הודעת תיקון לפי סעיף 10 אף אם תיקנו אותם בפועל מטעמי זהירות יתרה, עיתונאית או משפטית.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

רע"א 26-01-81376 אחים ואחיות לנשק - למען הדמוקרטיה נ' ערוץ יהודי ישראלי
בע"מ ואח'

כזכור, מדובר בסעד חריג המאפשר לבית המשפט לתת צו נגד מפרסם בשלב מוקדם של ההליך טרם הכרעה בכלל המחלוקות, ובשל היות הסעד חריג וכזה שיש להעניק חרף קיומן של טענות הגנה שונות בפי המפרסם יש לפרש את ההודיה הנדרשת לשם הענקתו בצמצום ולדרוש הודיה מפורשת ולא כזו שהיא אחת מהאפשרויות לפרש פעולת תיקון שביצעו המשיבים מיוזמתם לאחר תחילת ההליך.

אשר על כן, אין מקום להורות למשיבים לפרסם מאומה לגבי פרסומים אלו והעניין יוברר בבית המשפט קמא במסגרת ההליך העיקרי.

45. אשר לפרסום הנזכר בסעיף 3.3 ד לעיל – בכתב הגנתם טוענים המשיבים כי מדובר בפליטת קולמוס, שעה שהדבר סותר את האמור בפרסומים הקודמים, וכי הטעות תוקנה מיד עם קבלת מכתב ההתראה שמטעם המבקשת.

ברי כי משמעות האמור, בדגש על האמירה כי מדובר בטעות, היא כי מדובר בתיאור עובדתי שאינו נכון – מבלי שאדרש לשאלה האם נעשה הדבר במתכוון אם לאו – וכי בכך מודים המשיבים בכך שמקצת הדברים שפורסמו אינם אמת, וביחס לכך זכאית המבקשת לצו כמבוקש.

46. אשר לפרסומים הנזכרים בסעיפים 3.3 ה-ו 3.1 לעיל – גם ביחס לפרסומים אלו האמירה כי מדובר בטעות עוקבת מהווה הודיה מפורשת כי מקצת האמור בפרסום אינו אמת.

אבהיר מיד כי טענת המשיבים שניתן היה לתקן טעות זו במועד מוקדם יותר אילו הוזכרו גם פרסומים אלו במכתב ההתראה אינה משנה את מסקנתי, מאחר שהשאלה הטעונה הכרעה בבקשה שלפני אינה מתי התגלתה הטעות ועל-ידי מי אלא האם מודים המשיבים בכך שמקצת הפרסום אינו אמת, ובכך הם מודים.

לפיכך זכאית המבקשת לצו כמבוקש גם ביחס לפרסומים אלו.

סיכום

47. המורם מכלל האמור הוא שבקשת רשות הערעור מתקבלת והערעור מתקבל בחלקו, במובן זה שבהתאם להוראת סעיף 10 לחוק זכאית המבקשת לכך שהמשיבים יפרסמו הודעת תיקון ביחס לפרסומיהם הנזכרים בתביעה מתאריכים 25.10.24, 31.10.24 ו-3.11.24 כבר בשלב הנוכחי, אך לא ביחס לפרסומים מיום 16.9.24.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

רע"א 26-01-81376 אחים ואחיות לנשק - למען הדמוקרטיה נ' ערוץ יהודי ישראלי
בע"מ ואח'

48. ההליך מוחזר, אפוא, לבית המשפט קמא על-מנת שיקבע את תוכן הודעת התיקון ואופן פרסומה המדוייק, לאחר שיאפשר לצדדים לטעון ביחס לכך.

49. לאור התוצאה וקבלת טענות המבקשת רק ביחס לחלק מן הפרסומים בצד ייחודו של הסעד ומיעוט העיסוק בו בפסיקה, מצאתי לנכון שלא לעשות צו להוצאות, ולעת פסיקת הוצאות ההליך קמא ייקח בית המשפט בחשבון את כלל ההתנהלות בין הצדדים ויורה כחוכמתו.

ניתן היום, ט"ו סיוון תשפ"ו, 31 מאי 2026, בהעדר הצדדים.

אלי ברנד, שופט

